

STATUTY PAPIESKICH DZIEŁ MISYJNYCH

Statuty Papieskich Dzieł Misyjnych (PDM) zostały zatwierdzone 26 czerwca 1980 r. przez Jego Świątobliwość Jana Pawła II i przewidywały ich uaktualnianie co pięć lat, tymczasem były one w użyciu przez kolejnych 25 lat. W tym czasie, stosownie do prośby Ojca Świętego, prowadzono liczne prace przez ekspertów Kongregacji Ewangelizacji Narodów (KEN) jak również zorganizowano różne spotkania robocze komisji misjologicznych i dyrektorów krajowych PDM.

Różne czynniki miały wpływ na opóźnienie związane z aktualizacją Statutów: ukazanie się nowego Kodeksu Prawa Kanonicznego (25 stycznia 1983 r.), encykliki *Redemptoris missio* (7 grudnia 1990 r.), publikacja Instrukcji KEN *Cooperatiomissionalis* (1 października 1998 r.), które przedstawiły nowe struktury pracy, szybkie zmiany warunków społeczno-politycznych i religijnych na terytoriach misyjnych, jak również bezpośrednie zaangażowanie Kościołów i laikatu w dziedzinie misyjnej.

W tym kontekście ciągłej odnowy PDM widziały potwierdzenie swojej pozycji w Kościele, zgodnie z zaleceniami II Soboru Watykańskiego: "Tym bowiem Dziełom słuszenie należy przyznać pierwszeństwo" (DM, 38). Musi być zachowana wiara w ich charyzmat animacji i współpracy misyjnej na wszystkich poziomach i we wszystkich stanach życia kościelnego: "Hasłem powinno być: Wszystkie Kościoły dla nawrócenia całego świata" (RMis, 84).

"Skoro Dzieła te zależą od Papieża i całego Kolegium Biskupów, w prowadzeniu swej działalności Dzieła Misyjne zależą w skali powszechnej od Kongregacji Ewangelizacji Narodów, a na szczeblu lokalnym od Konferencji Episkopatów i od Biskupów poszczególnych Kościołów, we współpracy z istniejącymi ośrodkami zajmującymi się rozbudzaniem ducha misyjnego: wnoszą one w świat katolicki ducha uniwersalizmu i posługi misjom, bez którego nie ma autentycznej współpracy" (RMis, 84).

Zresztą zakończenie redakcji tych Statutów było zadaniem priorytetowym: wymagało trzech lat pracy z udziałem Dyrektorów Krajowych Dzieł podczas dwóch dorocznych Zgromadzeń Ogólnych (2003; 2004), a także współpracy Biskupów i Dyrektorów Krajowych, reprezentantów pięciu kontynentów przy okazji ich Zgromadzeń Specjalnych. Ten dokument przedstawiamy w dwóch częściach: pierwsza dotyczy historii oraz doktryny, natomiast druga dotyczy norm.

Po pogłębionej weryfikacji i aprobacie Zgromadzenia Plenarnego, gromadzącego członków Kongregacji Ewangelizacji Narodów, stosownie do życzenia Jego Świątobliwości Jana Pawła II, podpisałem tekst obecnych STATUTÓW podczas Dorocznego Zgromadzenia PDM, mającego wyjątkowo miejsce w Lyonie 6 maja 2005 r. z okazji inauguracji odnowionego domu Pauliny Jaricot. Mam nadzieję, że to uaktualnienie przyczyni się do dania nowego impulsu tym wszystkim, którzy oddają się ze specjalnym zaangażowaniem animacji i współpracy misyjnej w Kościele.

Te odnowione STATUTY wejdą w użycie 26 czerwca 2005 r., w 25. rocznicę ich zatwierdzenia przez Jana Pawła II. W siedzibie Kongregacji Ewangelizacji Narodów, 2 czerwca 2005 r.

Pierwszy rok pontyfikatu Jego Świątobliwości Benedykta XVI Kardynał CrescenzoSepe+ Henryk Hoser SAC

I. HISTORIA I DOKTRYNA

(...)

Początki Papieskich Dzieł Misyjnych

9. Łaska odnowy misyjnej zawsze pomagała Kościołowi poszerzać obszar wiary i miłości aż po krańce ziemi. W bogatym kontekście pobożności XIX wieku droga głoszenia znalazła nowy impuls dzięki licznym osobom, które przynaglone miłością Chrystusa wobec ludzkości i podtrzymywane przez silną duchowość nieustannej modlitwy,

mogły przeżywać swoje własne oddanie się misjom aż do uznania ich za dar Boga dla Kościoła.

Jest rzeczą konieczną przypomnienie nazwisk: Paulina Maria Jaricot (1799-1862), która jest u początków Dzieła Rozkrzewiania Wiary; Karol August Maria de Forbin Janson (1785-1844), biskup Nancy, założyciel Dzieła Misyjnego Dzieci; Joanna Bigard (1859-1934), która wraz ze swoją matką Stefanią dała życie Dziełu Świętego Piotra Apostoła; błogosławiony Paweł Manna (1872-1952), misjonarz, założyciel i animator Unii Misyjnej Duchowieństwa.

(...)

Natura i znaczenie Papieskich Dzieł Misyjnych

(...)

Unia Misyjna Duchowieństwa, antycypując i przygotowując na przyszłość nauczanie Magisterium Kościoła dotyczące wymiaru misyjnego i powszechnego życia kapłanów 26, uważa za swoje zadanie budzenie gorliwości apostołskiej wśród swoich członków, a dzięki nim w całym ludzie chrześcijańskim. Unia współpracuje w dziele budzenia powołań misyjnych oraz lepszego rozmieszczenia duchowieństwa, podkreślając wartość współpracy pomiędzy Kościołami. Będąc siłą duchowego zaangażowania w nawrócenie świata, budzi ona świadomość ludu Bożego, aby ukazać jaśniej jego zaangażowanie misyjne.

(...)

II. NORMY

Część I

PAPIESKIE DZIEŁA MISYJNE

"Skoro Dzieła te zależą od Papieża i całego Kolegium Biskupów, także w zakresie Kościołów partykularnych, słusznie należy się im 'pierwszeństwo, ponieważ są środkiem tak do wpajania katolikom od dzieciństwa ducha prawdziwie powszechnego i misyjnego, jak i do pobudzania do skutecznego zbierania dobrowolnych ofiar na rzecz wszystkich misji, zależnie od ich potrzeb' (Ad gentes)" 37.

Rozdział 1 - Papieskie Dzieła Misyjne

Art. 1. Papieskie Dzieła Misyjne (PDM) to:

- Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary (PDRW)
- Papieskie Dzieło św. Piotra Apostoła (PDPA)
- Papieskie Dzieło Misyjne Dzieci (PDMD)
- Papieska Unia Misyjna (PUM).

(...)

Papieska Unia Misyjna

Art. 19. "Kościół [...] jest misyjny ze swej natury"⁵⁸, zadaniem PUM jest więc uczynić tę rzeczywistość aktualną i dynamiczną, szczególnie przez osoby wezwane do służby Kościołowi dzięki powołaniu do kapłaństwa sakramentalnego, życia konsekrowanego i świeckiego oraz dzięki misjonarzom świeckim bezpośrednio zaangażowanym w misję powszechną ⁵⁹.

Art. 20. Celem PUM jest formacja i informacja misyjna kapłanów, członków instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego, świeckich osób konsekrowanych, kandydatów do kapłaństwa i życia zakonnego we

wszelkich formach, jak również wszystkich innych osób zaangażowanych w posługę duszpasterską Kościoła. Unia zwraca się do wszystkich, którzy są powołani do tego, aby lud Boży był ożywiany duchem misyjnym i coraz większą wrażliwością na rzecz współpracy misyjnej. Od żywotności Papieskiej Unii Misyjnej zależy w dużej mierze sukces innych Dzieł, gdyż ona sama jest "duszą innych Papieskich Dzieł Misyjnych" 60.

Art. 21. W ramach tej formacji i wrażliwości misyjnej Unia winna używać właściwych metod, zarówno dzięki swoim własnym środkom, jak również zwracając się z apelem do niższych i wyższych seminariów, do instytucji już działających i do inicjatyw już realizowanych, które mają za cel zarówno pierwszą, jak i stałą formację duchowieństwa i zakonników. Unia może pomóc im w uświadomieniu sobie swojej odpowiedzialności za misję powszechną Kościoła.

Tak więc, w rzeczywistości zadaniem Unii jest pogłębienie świadomości misyjnej i szerzenie wrażliwości misyjnej w taki sposób, aby kapłani powierzone im wspólnoty zachęcali do głębszej świadomości misyjnej i skutecznego zaangażowania na rzecz powszechnej misji Kościoła. W tym celu Unia zachęci ich do znalezienia bardziej odpowiednich metod duszpasterskich i postara się o podtrzymywanie żywego zaangażowania apostołskiego. Z tego powodu zachęci ich też do wymiany braterskiej i świadectwa solidarności między personelem apostołskim w służbie Kościoła na wszystkich kontynentach.

(...)

DODATEK

Nota historyczna

(...)

4. Papieska Unia Misyjna została założona we Włoszech przez o. Pawła Mannę. Od początku uzyskała aprobatę Stolicy Apostolskiej. Rozwinęła się szybko w większości diecezji świata. Oficjalny tytuł Dzieła Papieskiego otrzymała 28 października 1956 roku. Unia, pomyślana jako stowarzyszenie kapłanów, została 14 lipca 1949 roku rozszerzona na zakonników i zakonnice.

5. Na ziemiach polskich pod zaborem austriackim i pruskim pierwsze trzy Papieskie Dzieła Misyjne stosunkowo szybko rozwinęły się w niektórych diecezjach jeszcze w okresie niewoli. Po odzyskaniu niepodległości proces ten również udzielił się z miejsca wielu diecezjom z byłego zaboru rosyjskiego, obejmując również i świeżo powołany do życia Związek Misyjny Kleru. Doczekał się on wcześniej, bo już na początku 1925 roku, własnej centrali krajowej, z przewodniczącym bpem A.J. Nowowiejskim z Płocka.

Kierowany przez niego Związek Misyjny Kleru przejściowo służył swą opieką także i pozostałym trzem Dziełom, dopóki Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary i Papieskie Dzieło Świętego Piotra Apostoła nie doczekały się własnej centrali krajowej w Poznaniu (1928 rok) i dopóki centrala krakowska Papieskiego Dzieła Misyjnego Dzieci nie ogarnęła swym wpływem wszystkich diecezji z byłego zaboru pruskiego i rosyjskiego. Po II wojnie światowej Papieska Unia Misyjna Duchowieństwa podjęła swą działalność w 1947 roku, a pozostałe Dzieła w 1970 roku.